

بسم الله الرحمن الرحيم

انسان در دین و آیین خلیل (دوست) خویش است

(ترجمه)

از ابی هریره روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند:

«الرجل علی دین خلیله فلینظر أحدکم من یخالل»

ترجمه: شخص بر دین و آیین دوست خویش است، پس باید هر یک از شما بنگرد با چه کسی دوستی و همنشینی می‌کند.

در تحفه احوذی شرح جامع الترمذی چنین آمده است: این فرموده رسول الله صلی الله علیه وسلم (الرجل) به معنی انسان است. هم‌چنان این فرموده آن حضرت صلی الله علیه وسلم (علی دین خلیله) به این معنی است که انسان به عادت، طریقه و راه و روش دوست خود است. منظور از این فرموده رسول الله صلی الله علیه وسلم (فلینظر) این است که فکر کن و بیندیش. و این فرموده رسول الله صلی الله علیه وسلم (من یخالل) از کلمه (مخاله) گرفته شده که به معنی دوستی و برادری می‌باشد. پس اگر از دین و اخلاق کسی خوشتر آمد، با او دوستی کن در غیر آن صورت از وی دوری جوی. شخصیت‌ها دزدی می‌شود و دوستی در اصلاح و خراب نمودن شخصیت‌ها بسیار مؤثر است. امام غزالی می‌گوید: «دوستی و همنشینی با انسان حریص تو را حریص می‌کند و دوستی و همنشینی با انسان زاهد و متقی در دنیا، تو را نیز مؤمن و با تقوا می‌گرداند. شخصیت‌ها با پیروی کردن و الگو برداری ساخته شده است و به صورت ناخودآگاه توسط یک شخص از شخص دیگر سرقت می‌شود.»

قرافی می‌گوید: تمام انسانها راز نگهدار نیستند و لیاقت دوستی و معاشرت را ندارند.

علقمه می‌گوید: با کسی دوستی کن که دوستی‌اش باعث نیکوکار شدن تو گردد و اگر به مشکلی مواجه شدی، تو را یاری کند. هنگامی که چیزی گفتی، سخنت را تصدیق کند و هنگامی که کار نیکی را انجام دادی، آن را افزایش دهد و اگر کار بدی را انجام دادی تو را از آن باز دارد. زمانی که از او چیزی خواستی، بدهد و اگر به کار دشوار و سختی رو در رو شدی، تو را دلداری دهد. شرش به تو نرسد و مخالف راه و روش تو نباشد.

شیخ احمد بن عطاء می‌گوید: همنشینی با کسانی که در راه راست با تو مخالف هستند، روح را از بین می‌برد و همنشینی با کسانی که موافق تو هستند، عقل را باز می‌کند. پس هرکسی که با تو همنشین بود، مونس تو نیست و هرکسی که مونس تو بود، راز نگهدار نیست و هیچ کس راز نگهدار نیست؛ بجز کسانی که امانتدار هستند.

دوستان عزیز!

امروزه بعضی از مردم به وضعیت خود و فرزندان خود افسوس می‌خورند و از خود می‌پرسند که چگونه این حالت بر سر او و یا بر سر فرزندش آمده و می‌پرسند که چگونه این حالت را می‌توانند اصلاح کنند؛ در حالی که غافل از این هستند که تمام این حالت‌ها از تأثیر دوستان و رفیقان‌شان است. تمام چیزهایی که ذکر نمودیم، نشان

دهنده اهمیت این موضوع است. باید متوجه وضعیت خود باشد و بر او لازم است تا شخصیت خود را تغییر دهد و دوستانی برای خود برگزیند که در طاعت الله سبحانه و تعالی او را کمک کند. از الله متعال می‌طلبیم که ما را همیشه با متقیان همراه بگرداند.

مترجم: حسن سلحشور